

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto luonnoksesta liikenneturvallisuusstrategiaksi

STM kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta liikenneturvallisuusstrategiaksi vuosille 2022–2026. Strategia on poikkihallinnollinen ja kattaa kiitettävästi eri liikennemuotojen turvallisuustyön. Suomeen laadittava liikenneturvallisuusstrategia on erittäin kannatettava ja myönteinen asia, koska Suomen liikenneturvallisuuskehitys on pysähtynyt ja jäänyt jälkeen erityisesti verrattuna muihin Pohjoismaihin.

STM yhtyy luonnoksen näkemykseen, että (liikenne)turvallisuus on koko yhteiskunnan yhteinen asia ja että päätöksenteon on perustuttava tietoon. Keskeistä on myös turvallisuusosaaminen, myönteiset turvallisuusasenteet ja niiden mukainen käyttäytyminen, teknologian hyödyntäminen, lainsäädännön ja koko liikennejärjestelmän tuki turvallisuudelle. Liikenne ja sen turvallisuus koskettavat kaikkia. Jokaisella on vastuu turvallisuudesta. Vammautumiset, tapaturmat ja onnettomuudet tulevat kalliiksi sekä yksilölle että yhteiskunnalle. Jopa yli 90 % onnettomuuksista johtuu inhimillisestä virheestä. Järjestelmän tulisi kuitenkin olla sellainen, ettei inhimillinen virhe johtaisi kuolemaan tai vakavaan loukkaantumiseen.

Nollavision saavuttamiseksi on tehtävä systemaattista työtä. Se, mitä yksilön elämässä tapahtuu, vaikuttaa turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen. Elämän hallinnan ja terveyden ongelmat, esimerkiksi mielenterveys ja päihdeongelmat tai persoonallisuuden piirteet heijastuvat myös liikenteeseen. Kuljettajan tilaan liittyvä taustariski, kuten päihteet, sairaus, väsymys tai mielentilaan liittyvä tekijä, oli mukana 69 prosentissa onnettomuuksista. Tilastokeskuksen mukaan esimerkiksi vuoden 2019 tieliikennekuolemista noin 10 % oli kuolinsyytilaston perusteella itsemurhia. Rautateillä alle jäännin seurauksena kuolee peräti noin 60 ihmistä vuosittain, valtaosa tahallisesti. COVID-19 epidemia on osoittanut, että myös liikenteen terveysturvallisuus tulee huomioida. Huumeiden osuus perusmuotoisista rattijuopumuksista on viimeisen vuosikymmenen aikana kasvanut. Alkoholi heikentää suorituskykyä, joten selvitys vesiliikenteen promillerajan laskemista 0,5 promilleen erityisesti moottoriteholtaan suurten veneiden kuljettajilta on kannatettava. Onnettomuuksien jälkeinen ensihoito ja traumahoito kuluttavat terveydenhoitoresursseja, kuten kesän sähköpotkulautoonnettomuuksissa on voitu todetta. Ilmeneviin turvallisuusongelmiin pitää pystyä puuttumaan nopeasti.

Fyysiset vammat, toimintarajoitteet, erilaiset neurologiset ja psykiatriset sairaudet sekä diabetes, sydänsairaudet, silmäsairaudet, keuhkosairaudet ja päihdeongelmat sekä lääkitys voivat vaikuttaa ajo- ja havainnointikykyyn. Ikääntyneet ja nuoret kuljettajat ovat yliedustettuina tieliikenteen onnettomuustilastoissa. Viime vuosina yli 65-vuotiaiden osuus tieliikenteessä kuolleista oli 29 %. Elinikäinen oppiminen myös liikenteessä on kannatettava, mukaan lukien iäkkäiden kurssittaminen Norjan mallin mukaisesti. Lääkärit huomioivat ikääntymisen, sairauksien ja lääkityksen yhteisvaikutukset ajoterveyttä arvioidessaan, mikä on haasteellinen tehtävä. Tieliikennekuolemat ovat lasten ja nuorten yleisin kuolinsyy ja alle 15-vuotiailla hukkumiset ovat toiseksi yleisin

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

295 163 415
358 295 163 415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

tapaturmainen kuolinsyy. Liikenneonnettomuuksien takia menetetään myös huomattavasti työikäisten terveitä elinvuosia.

Tilastot ja tilastointi vaativat jatkuvaa kehittämistä, mm. vakavien onnettomuuksien osalta. Tilastojen ajantasainen alueellinen hyödynnettävyys ja onnettomuus-analyysit ovat tärkeitä myös paikallisen turvallisuustyön tueksi ja suuntaamiseksi. Vain noin puolet Hoitoilmoitusrekisterissä HILMO:ssa liikenteen syykoodilla olevista vakavista loukkaantumisista yhdistyy poliisin tietoihin. Tilastojen ulkopuolelle jäävät loukkaantumiset vinouttavat kokonaisvaltaista käsitystä turvallisuusongelmista. Esimerkiksi vain osa pyöräilyn vakavista loukkaantumisista tulee sairaalatilastoihin ja jää näin ollen vaille sijaintitietoja eikä tule mukaan viralliseen onnettomuustilastoon. Tämän korjaaminen edellyttää toimenpiteitä.

STM:n sektori on merkittävä turvallisuustoimija yhteistyössä muiden hallinnonalojen ja sidosryhmien kanssa. STM kannattaa strategialuonnoksessa esitettyjä toimenpiteitä. Liikenneturvallisuusstrategia ja sosiaali- ja terveysministeriön julkaisema Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn tavoiteohjelman vuosille 2021–2030 – Turvallisesti kaiken ikää tukevat hyvin toisiaan.

Osastopäällikön sijainen,

Johtaja

Jari Keinänen

Neuvotteleva virkamies

Pirjo Lillsunde

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi